

dosarul nr. 2r-685/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. A. Catană)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, L. Pruteanu, V. Buhnaci)

DECIZIE

12 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Larisa Railean și Victoria Cibotari împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Unimarket Discount” Societate cu răspundere limitată și Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 53/181 cu privire la încasarea datoriei, prejudiciului material, venitul ratat și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de către Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan,

c o n s t a t ă:

La data de 23 iulie 2014 Victoria Cibotari și Larisa Railean au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Unimarket Discount” SRL cu privire la încasarea sumei de 25467 euro cu titlu de datorie și a cheltuielilor de judecată.

La data de 27 aprilie 2017 Victoria Cibotari și Larisa Railean au depus cerere de concretizare a pretențiilor împotriva ÎCS „Unimarket Discount” SRL și APLP 53/181, solicitând încasarea din contul ÎCS „Unimarket Discount” SRL a sumei de 254777, 12 lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 5 025, 50 euro, cu titlu de datorie și a cheltuielilor de judecată, iar în partea pretențiilor formulate de APLP 53/181 a solicitat încasarea sumei de 95333,39 euro cu titlu de venit ratat și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 26 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru s-a dispus confirmarea tranzacției de împăcare încheiată la data de 23 iunie 2017 între Victoria Cibotari, Larisa Railean și SRL „Moldretail Group” (succesor în drepturi al ÎCS „Unimarket Discount” SRL). S-a încetat procesul la cererea depusă de către Victoria Cibotari și Larisa Railean împotriva SRL „Moldretail Group”.

Prin încheierea din 26 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru s-a obligat Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, prin intermediul Trezoreriei de Stat să restituie reclamantelor Victoria Cibotari și Larisa Railean taxa de stat în sumă de 6150 de lei, în legătură cu încetarea parțială a procesului.

Prin hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru a fost respinsă acțiunea depusă de Victoria Cibotari și Larisa Railean împotriva APLP 53/181 și a fost încasat din contul Victoriei Cibotari și Larisei Railean în mod solidar a sumei de 25 000 de lei cu titlu de taxa de stat.

La data de 14 februarie 2018 Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan, au depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 08 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii înaintate de Victoria Cibotari și Larisa Railean împotriva APLP 53/181.

Prin încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan, și s-a acordat termen până la data de 04 iunie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivată și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei.

La data de 04 iunie 2018 Victoria Cibotari și Larisa Railean au înregistrat în cancelaria Curții de Apel Chișinău cererea de apel motivată, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe în partea încasării cuantumului taxei de stat cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin micșorarea acesteia și încasarea din contul Victoriei Cibotari și Larisei Railean în mod solidar în folosul statului a taxei de stat neachitată în sumă de 10 583 de lei.

Prin încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel depusă de Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan, cu toate înscrisurile anexate la aceasta, din motivul că apelantele nu s-au conformat indicațiilor obligatorii stabilite prin încheierea din 15 mai 2018 și anume nu au prezentat dovada de plată a taxei de stat.

La data de 17 mai 2018 Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan, au declarat recurs împotriva încheierii din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea cererii de apel în fond.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel a interpretat eronat legea, deoarece, la depunerea cererii de apel motivată Victoria Cibotari și Larisa Railean au solicitat casarea hotărârii primei instanțe în partea cuantumului taxei de stat încasat în mod solidar din contul acestora în folosul statului, în rest solicitând să fie menținută hotărârea primei instanțe, iar în asemenea circumstanțe potrivit art. 85 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, reclamantii sunt scutiți de la plata taxei de stat la examinarea cauzelor în partea ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată suportate în procesele civile anterioare, indiferent de calitatea procesuală în respectivele procese.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la data de 05 iunie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurente la dosar lipsesc.

Astfel, recursul, declarat la data de 25 iunie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis cu restituirea pricinii la instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele cauzei rezultă că, nefiind de acord cu hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, la 14 februarie 2018 Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan, au contesta-o cu apel nemotivat.

Urmare, prin încheierea din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Victoria Cibotari și Larisa Railean și s-a acordat apelantelor termen până la data de 04 iunie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivată și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei.

La data de 04 iunie 2018 apelantele Victoria Cibotari și Larisa Railean au înregistrat în cancelaria Curții de Apel Chișinău cererea de apel motivată.

Prin încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel depusă de Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan, cu toate înscrisurile anexate la aceasta, din motivul că apelantele nu s-au conformat indicațiilor obligatorii stabilite prin încheierea din 15 mai 2018 și anume nu au prezentat dovada de plată a taxei de stat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel pripit s-a expus asupra restituirii cererii de apel depusă de Victoria Cibotari și Larisa Railean împotriva hotărârii din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, or, această soluție nu este decât rezultatul examinării superficiale a cauzei.

Colegiul precizează că prin apelul nemotivat declarat la 14 februarie 2018 împotriva hotărârii din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, Victoria Cibotari și Larisa Railean au solicitat casarea integrală a hotărârii contestate (f.d.127-128, Vol. II), iar prin apelul motivat, Victoria Cibotari și Larisa Railean au solicitat casarea hotărârii doar în partea încasării din contul acestora în mod solidar a taxei de stat, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, de micșorare a acesteia de la 25 000 de lei până la 10 583 de lei (164-166, Vol. II).

Prin recursul declarat, Victoria Cibotari și Larisa Railean au indicat că în cererea de apel motivată au contestat hotărârea primei instanțe doar în partea ce ține de quantumul taxei de stat ce urmează a fi încasată în mod solidar de la acestea în folosul statului, circumstanță care potrivit Legii taxei de stat nu se impune cu taxa de stat.

În contextul dat, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentelor invocate, or, apelantele prin cererea de apel motivată au contestat hotărârea primei

instanțe doar în partea ce ține de cuantumul taxei de stat încasat în mod solidar din contul acestora.

Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel, deoarece cererile prin care se exercită căile de atac împotriva hotărârilor privind perceperea taxei de stat nu se supune taxei de stat.

Se reține că taxa de stat reprezintă o sumă, care se determină în funcție de caracterul și de valoarea acțiunii – în acțiunile patrimoniale, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri stabilite de Legea taxei de stat, se determină în proporții fixe stabilite.

Potrivit art. 3 alin.(1) lit. j) al Legii taxei de stat nr.1216 din 03 decembrie 1992, tarifele taxei de stat se stabilesc pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești, după cum urmează 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

Sub acest aspect, Colegiul reține că exercitarea căii de atac-apelul împotriva actelor de dispoziție pentru care este prevăzută o astfel de cale este dreptul părților/participanților la proces, în cazurile prevăzute de lege, rezultând din prevederile art. 56 alin.(1) Cod de procedură civilă, respectiv și renunțul la această cale de atac în parte sau integral, la fel, este dreptul acestora.

De altfel, micșorarea cuantumului pretențiilor din apel, la fel, constituie un drept al apelantului.

Mai mult ca atât, până la punerea pe rol a cererii de apel și examinarea acesteia în fond, apelantele sunt în drept de a-și modifica cerințele prin majorarea cuantumului pretențiilor sau micșorarea acestora conform cererii de apel.

Concomitent Colegiul remarcă că, impunerea unor sancțiuni pecuniare de către instanța de apel pentru cerințe care nu mai sunt actuale pentru apelant, în condițiile când, în final, renunțând parțial la cerințele din apel, apelantele contestă hotărârea primei instanțe doar în partea perceperei taxei de stat, cerință care potrivit legii nu se impune cu taxa de stat, nu ar constitui decât o îngrădire a accesului la justiție pentru apelante.

Or, instanța de apel pripit a dispus restituirea cererii de apel din motivul că apelantele nu ar fi îndeplinit indicațiile instanței de judecată în ceea ce privește plata taxei de stat neachitate la depunerea cererii de apel, deoarece instanța de apel urma să determine cerințele finale ale apelantelor conform apelului motivat declarat la data de 04 iunie 2018.

La acest capitol, Colegiul notează că art. 6 § 1 CEDO îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, iar factorul financiar nu poate servi ca motiv de a nu recurge la această cale de atac.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 CEDO, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, instanța de judecată nu este în drept de a îngrădi accesul la justiție justițiabililor, invocând anumite condiții în afara cadrului legal sau aplicând un formalism excesiv, or, legislația în vigoare stabilește expres atât dreptul justițiabililor de a exercita căile de atac în cazurile prevăzute de lege, cât și de a renunța la exercitarea acestora în parte sau integral.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

CtEDO, în jurisprudența sa, subliniază că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal, care este un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others v. the United Kingdom*, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72).

Din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a restituit cererea de apel cu încălcarea normelor de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza în aceeași instanță, pentru judecarea cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Victoria Cibotari și Larisa Railean, reprezentate de avocatul Sergiu Bejan.

Se casează încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Larisa Railean și Victoria Cibotari împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Unimarket Discount” Societate cu răspundere limitată și Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 53/181 cu privire la încasarea datoriei, prejudiciului material, venitul ratat și cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru judecarea apelului.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic